

Datum behandeling in collegevergadering 13-05-2025	Datum behandeling in commissievergadering 12-06-2025 of 19-06-2025	Datum behandeling in raadsvergadering 26-06-2025	Portefeuillehouder Victor Frequin
Redactie Projectleider opvang vluchtelingen	Medeadviseurs Afdelingshoofd gebiedsontwikkeling; Adviseur opvang vluchtelingen; Beleidsmedewerker vluchtelingen	Status Definitief	Besproken met portefeuillehouder Ja

Titel
Nieuwe opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Voorgesteld besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

- 1a. In te stemmen met een nieuwe opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne op de voorkeurslocatie aan de Joan Muyskenweg 32 in de Werkstad;
- 1b. in te stemmen met het terugvallen op alternatieve locaties in de Werkstad indien de voorkeurslocatie niet gerealiseerd kan worden;
2. bijgevoegd participatieplan vast te stellen.

Publiekssamenvatting

Landelijk en regionaal is er een tekort aan opvangplaatsen voor zowel asielzoekers als vluchtelingen uit Oekraïne. De Spreidingswet verplicht gemeenten vluchtelingen op te vangen. De gemeente neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om extra vluchtelingen op te vangen uit Oekraïne. De opvang in Entrada 700 van 220 vluchtelingen uit Oekraïne blijft, evenals de opvang van 30 alleenstaande minderjarige vreemdelingen meisjes in Duivendrecht.

De gemeenteraad heeft het college verzocht om samenwerking te zoeken met omliggende gemeenten voor vluchtelingenopvang. Het college heeft onlangs afspraken kunnen maken met de gemeente Amstelveen. De gemeente Amstelveen neemt van de gemeente Ouder-Amstel de resterende taakstelling over van 61 asielzoekers, uit de Spreidingswet. In ruil daarvoor zal Ouder-Amstel eind dit jaar circa 90 vluchtelingen uit Oekraïne opvangen, die gaan verhuizen vanuit Amstelveen.

Er is inmiddels een voorkeurslocatie, die beschikbaar is vanaf december dit jaar. Daarmee houdt de gemeente Ouder-Amstel zich aan haar afspraken met Amstelveen en wettelijke plicht. De gemeente draagt hiermee bij aan het wegwerken van het landelijke tekort aan opvangplekken. De opvang wordt verder voorbereid, van de bouw tot (sociaal) beheer, onderhoud, beveiliging en mogelijkheden voor vrijwilligerswerk.

Er is op 7 mei een informatieavond georganiseerd. Het verslag hiervan is bijgevoegd. Eind augustus volgt een tweede participatieronde, waarin inwoners en ondernemers mee kunnen denken over de opvanglocatie.

Aanleiding

Landelijk bestaat er een tekort aan opvanglocaties voor diverse groepen vluchtelingen, waaronder minderjarigen, Oekraïners, statushouders en asielzoekers. De Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (hierna Spreidingswet) verplicht gemeentes tot de opvang van asielzoekers.

De gemeente is van mening dat zij zich aan de Spreidingswet moet houden. Deze wet schrijft voor dat de gemeente Ouder-Amstel per 1 juli 2025 91 plekken voor asielzoekers realiseert. Sinds mei 2024 vangt Ouder-Amstel 30 minderjarige asielzoekers (amv's) op. Dat betekent dat er nog een plek moet komen voor 61 asielzoekers.

Uw raad heeft het college verzocht om samenwerking te zoeken met omliggende gemeenten als het gaat om de huisvesting vluchtelingen. Het college heeft daarop de samenwerking met de gemeente Amstelveen gezocht. Op 5 maart heeft het college hier een raadsbericht over gestuurd. Op 3 april heeft het college een toelichting gegeven tijdens de commissie Ruimte & Gebiedsontwikkeling over deze samenwerking. Daarnaast gaf het college een overzicht in de toekomstige stappen die zij wil nemen, inclusief participatie. Het college heeft 3 april gezegd dat zij vóór het zomerreces bij de raad met een raadsvoorstel komt voor een locatie.

Op 16 april jl. heeft de raad van Amstelveen besloten in te stemmen met het verhogen van het aantal opvangplekken in hun nieuw te openen asielzoekerscentrum (azc). Daarmee kan Amstelveen een deel van de taakstelling voor asielzoekers van Ouder-Amstel overnemen. Dit besluit was een voorwaarde voor het uitvoeren van de afspraken tussen Amstelveen en Ouder-Amstel.

In navolging op deze afspraken is inmiddels een voorkeurslocatie gevonden. Voor deze locatie worden er afspraken gemaakt met de betreffende eigenaar. Door met het raadsvoorstel in te stemmen kan verder uitwerking worden gegeven aan het realiseren van de locatie en geeft de raad haar goedkeuring voor de wijze van participatie plaatsvindt. Omdat reeds met participatie is gestart, is het participatieverslag van de bijeenkomst van 7 mei jl. ter informatie bij de raadsstukken gevoegd.

Argumenten

- 1.1** *Het realiseren van een extra opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne op de voorgestelde locatie stelt de gemeente in staat te voldoen aan haar wettelijke plicht vanuit de Spreidingswet.*
Deze wet vereist dat Ouder-Amstel nog opvangplekken voor 61 asielzoekers realiseert. Dit kan ook door een ruil met een andere groep vluchtelingen, zoals die uit Oekraïne.
- 1.2** *Het realiseren van een extra opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne draagt bij aan de regionale en provinciale opgave. Bovendien draagt de gemeente bij aan het verkleinen van het tekort aan opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen.*
Gemeente Ouder-Amstel neemt haar verantwoordelijkheid door een waardevolle bijdrage te leveren aan het oplossen van dit tekort.
- 1.3** *Het realiseren van een extra opvanglocatie voor vluchtelingen uit Oekraïne is nodig om de bestuursafpraak met Amstelveen uit te kunnen voeren.*
De samenwerking met Amstelveen heeft tot gevolg dat er meer maatwerk geboden kan worden aan asielzoekers, wat tevens leidt tot meer efficiëntie. De nieuw te openen COA-locatie in Amstelveen Zuid is een duurzame oplossing met een looptijd van 10 jaar. Onderdeel van de afspraak is dat Ouder-Amstel vluchtelingen uit Oekraïne voor Amstelveen opvangt.
- 1.4** *Door akkoord te gaan met de voorgestelde voorkeurslocatie en alternatieve locaties voor huisvesting van vluchtelingen uit Oekraïne, kan een locatie binnen*

de afgesproken termijn (oplevering voor 1 januari 2026) worden gerealiseerd. Nadere afspraken met de eigenaar van de voorkeurslocatie worden nog uitgewerkt. Dat geldt ook voor de alternatieve locaties, in geval de voorkeurslocatie niet gerealiseerd kan worden. Afspraken op hoofdlijnen zijn gemaakt, nader uit te werken in een (huur)overeenkomst.

- 1.5 *Ouder-Amstel kan de opvang van circa 90 vluchtelingen op de voorgestelde locatie tijdig en efficiënt realiseren, op een humane wijze.*
Ouder-Amstel kan haar expertise inzetten als het gaat om Oekraïense vluchtelingen. Zij heeft al positieve ervaring met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in het voormalige Rabogebouw in Ouderkerk, aan de Wenckebachweg en Entrada 700. In die laatste opvang is een groot deel van de bewoners aan het werk of gaat naar school. Er heerst een gevoel van veiligheid en saamhorigheid. Vrijwilligers geven onder meer taallessen.
Er is op een zorgvuldig manier een keuze gemaakt voor de locatie. Een goede relatie met de eigenaar van de locatie (met ervaring in gebiedsontwikkeling) was van essentieel belang. Daarnaast was snelheid een van de belangrijkste criteria. Nadrukkelijk is hierbij afgewogen of de locatie geschikt is voor het realiseren van humane opvang voor circa 90 vluchtelingen. Gekeken is naar oppervlakte, indeling, buitenruimte en toegang tot / aanwezigheid van nutsvoorzieningen. De voorgestelde locatie biedt belangrijke voorzieningen voor een zo zelfstandig mogelijk bestaan, zoals kookfaciliteiten en gemeenschappelijke ruimtes. Door de goede inrichting en sociaal beheer creëert de gemeente een veilige en stabiele leefomgeving.
- 1.1 *Door het vaststellen van het participatieplan wordt uitvoering gegeven aan de participatieverordening, ten behoeve van een zorgvuldig en transparant proces.*
De opvang van vluchtelingen is een onderwerp dat veel aandacht krijgt van inwoners en media. Er is daarom gekozen voor twee participatiemomenten. Zo kan de gemeente de zorgen en ideeën van bewoners en ondernemers inzetten voor goede opvang. Met dit plan betreft de gemeente bewoners vroegtijdig, creëert zij draagvlak en verloopt het proces transparanter. De participatieverslagen geven inzicht in hoe verschillende stakeholders aankijken tegen een extra opvanglocatie.

Risico's en overige aandachtspunten

- 1.1 *De kosten voor het verbouwen of het gereedmaken van de locatie kunnen hoger uitvallen dan oorspronkelijk begroot door onverwachte uitgaven of tegenvallers.*
De rijksoverheid levert maatwerk. Zij is bereid extra te betalen voor eventueel duurdere locaties gezien het oplopende tekort aan plekken. Dit beperkt het risico, maar de afspraken hierover moeten nog worden gemaakt
- 1.2 *Het normbedrag (per dag per Oekraïense vluchteling) verandert jaarlijks.*
De kosten na oplevering, zoals huur en beheer, worden gedekt door rijksmiddelen. In de contracten met partners en uitvoerders legt de gemeente prijs en kwaliteit vast, om zowel kostenefficiëntie als kwaliteit te waarborgen. Deze vaste kosten worden door het normbedrag gedekt, maar er kan een situatie ontstaan waarbij de vaste kosten hoger zijn het normbedrag als het normbedrag wordt verlaagd. Om dit risico te beperken, wordt er nu al in de te maken afspraken zoveel mogelijk rekening mee gehouden.
- 1.3 *De contractuele (huur)afspraken worden voor een langere periode aangegaan dan waar op dit moment vanuit het Rijk garantie voor is.*
De financiële bijdrage voor de opvang voor vluchtelingen uit Oekraïne wordt door het Rijk momenteel tot maart 2027 gegarandeerd. De verwachting is dat de behoefte langer zal aanhouden en dat de termijn minimaal met een jaar verlengd

wordt tot maart 2028. Om het huurrisico te beperken, wordt ernaar gestreefd om in de huurtermijn in eerste instantie te laten lopen tot maart 2027 en telkens met een extra jaar te verlengen indien nodig. Bij het maken van andere contractuele afspraken zal ook gestuurd worden op het minimaliseren van eventuele risico's.

1.4 *De periode voor het realiseren van de opvanglocatie is erg kort.*

Vertraging van de oplevering is een mogelijk risico. De gemeente heeft dit risico beperkt door een terugvaloptie te voorzien, zodat vluchtelingen uit Oekraïne niet zonder opvanglocatie blijven. Indien deze optie nodig is, zal het college deze delen met de raad.

1.5 *Hoewel het Rijk de Spreidingswet mogelijk intrekt wil het college haar maatschappelijke verantwoordelijkheid blijven nemen.*

Voor deze locatie en de onderliggende afspraken met Amstelveen is een bestuursovereenkomst opgesteld, die na het nemen van dit raadbesluit kan worden getekend. Mogelijk ontwikkelingen op Rijksniveau zijn hierin zorgvuldig uitgewerkt.

2.1 *De risico's en aandachtspunten rond participatie zijn uitgebreid besproken en zorgvuldig vastgelegd in het participatieplan.*

Gezien de korte termijnen is het niet mogelijk de 6-weken termijn conform de participatieverordening gestand te doen. Dit is al tijdens de commissievergadering van 3 april jl. met de raadsleden gecommuniceerd.

Financiële aspecten

Het Rijk financiert de kosten voor de realisatie van een nieuwe opvanglocatie op basis van facturen. De kosten voor de zoektocht naar de locatie zijn grotendeels gedekt in de begroting 2025. Het college deelt de financiële aanpassingen voor 2025 met de raad in de eerste BURAP.

Vanaf de opening van de opvanglocatie financiert het Rijk de opvang en begeleiding van Oekraïense vluchtelingen. Gemeenten ontvangen per vluchteling een vastgesteld normbedrag van € 44,- per persoon per dag in 2025. Daarnaast vergoedt het Rijk, indien nodig, het leefgeld. Werkende vluchtelingen uit Oekraïne betalen een eigen bijdrage van € 100,- per maand. Elk jaar stelt het Rijk deze bedragen opnieuw vast. In de begroting van 2026 deelt het college de financiële richtlijnen met de raad. De verwachting is dat de te ontvangen middelen de kosten volledig zullen dekken.

Juridische aspecten

Vanwege de Spreidingswet hebben provincies en gemeenten de wettelijke taak om het benodigde aantal opvangplekken te realiseren. Hiernaast rust op gemeenten de verantwoordelijkheid om Oekraïense vluchtelingen op te vangen, op basis van de Europese Regeling Tijdelijke Bescherming Oekraïense ontheemden. Gemeenten kunnen onderling afspraken maken over de verdeling van verschillende groepen vluchtelingen. Er is een omgevingsvergunning vereist voor het gebruik als vluchtelingenopvang. Deze zal op korte termijn aangevraagd worden. Er wordt een huurcontract gesloten.

Duurzaamheid

De opvang zal zo ingericht worden, dat de vluchtelingen verantwoord omgaan met afval, water, warmte en energie.

Participatie

Zie voor details het bijgevoegd participatieplan en participatieverslag (de laatste ter kennisname) in Bijlage 1 en 2. De eerste participatiebijeenkomst heeft 7 mei jl. plaatsgevonden. Inwoners en ondernemers konden hun zorgen en ideeën delen en konden locaties aandragen.

Er wordt een tweede participatieronde na de zomer georganiseerd om voorliggende locatie te bespreken met inwoners en ondernemers. Ook online kunnen inwoners en ondernemers meedenken. Het kan gaan over allerlei aspecten. Te denken valt aan de inrichting van de buitenruimte, (sociaal) beheer, leefbaarheid, veiligheid, vrijwilligerswerk en dagbesteding. Het college zal over de uitkomsten een raadsbericht sturen.

Communicatie

Het college zorgt ervoor dat alle informatie over de participatie openbaar is, inclusief de verslagen van de informatieavonden. Regelmatig deelt de gemeente updates over de zoektocht en realisatie via sociale media en de gemeentelijke website. Bewoners met vragen of opmerkingen kunnen rechtstreeks contact opnemen met de gemeente via het beschikbare e-mailadres.

Realisatie en vervolg

Na goedkeuring van de raad voor de voorgestelde locatie wordt vol doorgezet richting de realisatiefase. Contracten en afspraken met de eigenaar zullen worden afgerond. Het streven is dat de locatie in december opent. Ook de opvang zelf wordt verder voorbereid, zoals (sociaal) beheer, onderhoud, beveiliging en mogelijkheden voor vrijwilligerswerk. Het college informeert de raad over de voortgang van de opvanglocatie door middel van een raadsbericht eind dit jaar.

Bijlagen

1. Participatieplan
2. Verslag eerste participatiebijeenkomst 7 mei jl.